

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів із зарубіжної літератури

Мета вивчення зарубіжної літератури – формування громадянина України, патріота своєї держави з планетарним мисленням; розвиток у процесі читацької діяльності ключових і предметних компетентностей учнів.

Викладання зарубіжної літератури здійснюють українською мовою. Твори зарубіжних письменників у курсі зарубіжної літератури вивчають в українських перекладах. Для зіставлення можливе залучення перекладів, переспівів іншими мовами, якими володіють учні (англійською, німецькою, французькою тощо).

Видами оцінювання навчальних досягнень учнів зі світової літератури є поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання.

Поточне оцінювання – це процес встановлення рівня навчальних досягнень учнів щодо оволодіння змістом предмета, уміннями й навичками відповідно до вимог навчальної програми. Формами поточного оцінювання є виконання учнями різних видів усних і письмових робіт; взаємоконтроль учнів у парах і групах тощо. Оцінювання здійснюється таким чином, щоб за роботу учень міг одержати від 1 балу (за сумлінну роботу, яка не дала задовільного результату) до 12 балів (за бездоганну відповідь або виконану роботу).

Види робіт із зарубіжної літератури

Основними видами класних і домашніх письмових робіт:

- відповідь на поставлене в підручнику або викладачем запитання;
- написання навчальних класних творів;
- виконання самостійних творчих робіт (написання віршів, оповідань, есе; створення проєктів, підготовка доповідей, рефератів тощо);
- тестування;
- складання планів (простих і складних);
- складання таблиць, схем римування, написання конспектів, робота з цитатним матеріалом, з літературними джерелами, додатковою науковою, критичною та словниково-довідковою літературою та інші види робіт, передбачені чинними програмами для базової школи тощо.

Основними видами класних і домашніх усних робіт із зарубіжної літератури є:

- виразне читання художніх текстів;
- відповідь на поставлене в підручнику або вчителем запитання;
- складання усних навчальних класних і домашніх творів різних жанрів і обсягу;
- читання напам'ять;
- переказ (докладний і стислий) тощо.

Розвиток мовлення, контрольні роботи. Можливі види робіт із розвитку мовлення:

- складання оповідання (казки) за прислів'ям;
- добір прислів'їв, крилатих виразів, фразеологічних зворотів, що виражають головну ідею твору;
- введення власних описів в інтер'єр, портрет, пейзаж у вже існуючому творі;
- усний переказ оповідання, епізоду твору;
- твір-характеристика персонажа;
- написання асоціативного етюду, викликаного певним художнім образом;
- написання вітального слова на честь літературного героя, автора тощо;
- твір-опис за картиною;
- складання тез літературно-критичної статті (параграфу підручника);
- підготовка проєкту (з можливим використанням мультимедійних технологій) – індивідуального чи колективного – з метою представлення життєвого і творчого шляху, естетичних уподобань письменника тощо;
- складання анкети головного героя, цитатних характеристик, конспекту, рецензії, анотації;
- написання реферату;
- ідейно-художній аналіз поетичного чи прозового твору;
- написання листа авторові улюбленої книжки;
- інсценізація твору (конкурс на кращу інсценізацію уривка твору) тощо.

Інструкція щодо перевірки завдання

1. Виконані роботи оцінюються за 12-ти бальною шкалою.
2. Різномірні завдання оцінюються відповідно до складності.
3. Враховується обсяг роботи.

4. Характер письмових робіт (репродуктивний, творчий). Якість виконання домашніх самостійних завдань

Можливі види контрольних робіт:

- тест;
- відповіді на запитання;
- контрольний літературний диктант;
- анкета головного героя;
- комбінована контрольна робота тощо;
- письмові контрольні твори.

Правила перевірки контрольних письмових творів із зарубіжної літератури

За наявності у творі більше п'яти поправок оцінка знижується на бал. Оцінка за контрольний твір є середнім арифметичним за зміст і грамотність.

Орієнтовний обсяг письмового твору

<i>Клас</i>	<i>Кількість сторінок</i>
10-й	3,0-3,5
11-й	3,5-4,0

Вимоги до написання творів

I курс

Вдосконалюються навички критичного аналізу програмових творів, їх проблематики, сюжету, системи образів, виражально-зображувальних засобів. Учні вчаться аналізувати поведінку і вчинки героїв твору, їхні уявлення про сенс життя, розкривати етико психологічні колізії, виявляти авторську оцінку героїв і подій твору, характеризувати концепцію та найважливіші особливості поетики художнього твору. На рівні окремих образів, сюжетів, тем, проблематики, поетики, літературно естетичних систем учні порівнюють твори, які належать до різних національно-культурних традицій. Особлива увага приділяється написанню робіт, різних за обсягом, характером і жанром.

II курс

Вдосконалюються навички критичного оцінювання художнього твору з точки зору єдності змісту і форми. Учні вчаться розгорнуто пояснювати внутрішній світ героя в єдності його світоглядних та ціннісних чинників, обґрунтовувати свою оцінку прочитаних творів, порівнювати твори, які належать до різних національно-культурних традицій.

Оцінювання

У монологічному висловлюванні оцінюють його зміст і форму (мовне оформлення). За усне висловлювання (переказ, твір) ставлять одну оцінку – за зміст, а також якість мовного оформлення (орієнтовно, спираючись на досвід учителя і не підраховуючи помилок, зважаючи на технічні труднощі фіксації помилок різних типів в усному мовленні).

За письмове мовлення виставляють також одну оцінку: на основі підрахунку допущених недоліків за зміст і помилок за мовне оформлення, ураховуючи їх співвідношення.

Вимоги до оцінювання контрольних творів:

Для навчальних і контрольних видів письмових робіт використовують зошити в лінію (з позначеним берегом) на 18 або 24 сторінки.

Зошити для контрольних робіт мають зберігатися протягом навчального року.

Порядок перевірки письмових робіт

Зошити для навчальних класних і домашніх робіт перевіряють двічі на місяць.

Оцінки за ведення зошитів із зарубіжної літератури виставляють один раз на місяць окремою колонкою в журналі і враховують як поточну до найближчої тематичної атестації.

Виставляючи оцінку за ведення зошита з мови чи літератури, слід ураховувати такі критерії:

- наявність різних видів робіт;
- грамотність (якість виконання робіт);
- охайність;
- уміння правильно оформляти роботи (дотримання вимог орфографічного режиму).

Виставляючи оцінку за ведення зошита з зарубіжної літератури, викладач обов'язково перевіряє кілька робіт з метою виставлення аргументованої, об'єктивної оцінки, але кількість цих робіт визначає на власний розсуд (але не менше двох на місяць).

Ведення зошитів з зарубіжної літератури оцінюється оцінкою від 1 до 12 балів.

Орфографічний режим

Записи в зошиті виконують кульовою ручкою з синім чорнилом чи його відтінками.

Між класною та домашньою роботою пропускають два рядки (між видами робіт, що входять до складу класної чи домашньої роботи, рядків не пропускають).

Дату класної, домашньої чи контрольної роботи з зарубіжної літератури записують так: в першому рядку дату записують словами, а в другому – вид роботи (класна, домашня чи контрольна). У зошитах із зарубіжної літератури можливим є й інше оформлення: в першому рядку записують вид роботи, а на полі цього ж рядка зазначають дату цифрами.

У зошитах для контрольних робіт із зарубіжної літератури записується дата й тема, у межах якої виконується контрольна робота.

Після заголовків, назв видів робіт, підпису зошита крапку не ставлять.

Пам'ятка з вивчення стану ведення учнівських зошитів

1. Наявність зошитів у всіх учнів класу.
2. Якість підпису зошитів. Дотримання єдиних вимог.
3. Обсяг роботи (зіставлення зробленого на уроці і вдома).
4. Характер письмових робіт (репродуктивний, творчий).
5. Рівень диференціації навчальної діяльності учнів.
6. Рівень навчальних досягнень учнів (визначається в основному за зошитами для контрольних робіт).
7. Якість виконання практичної частини навчальних програм.
8. Систематичність та якість виконання домашніх завдань.
9. Перевірка зошитів учителями (періодичність перевірки відповідно до вимог МОН України, якість перевірки, характер оцінки письмових робіт, дотримання критеріїв оцінювання).
10. Ефективність роботи над помилками (методи виправлення, наявність системи роботи над помилками).
11. Культура ведення, каліграфія.
12. На основі чого виставляються оцінки за зошити в журнал теоретичного навчання. Відповідність оцінок за письмові роботи в журналі оцінкам у зошитах.

Вимоги до оцінювання контрольних творів

	бали	Вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів	граматика	
			Припустима кількість орфографічних і пунктуаційних помилок	Припустима кількість лексичних, граматичних, стилістичних помилок
Початковий	1	Побудованому тексту бракує зв'язності й цілісності, урізноманітнення потребує лексичне та граматичне оформлення роботи	15-16 і більше	9-10
	2	Побудоване висловлювання характеризується фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні; потребує збагачення й урізноманітнення лексики і граматична будова мовлення	13-14	
	3	Слід працювати над виробленням умінь послідовніше й чіткіше викладати власні думки, дотримуватися змістової та стилістичної єдності висловлювання, потребує збагачення та урізноманітнення лексики й граматична будова висловлювання	11-12	
Достатній	4	Висловлювання за обсягом складає дещо більше половини від норми і характеризується певною завершеністю, зв'язністю; розкриття теми має бути повнішим, ґрунтовнішим і послідовнішим; чіткіше мають розрізнятися основна та другорядна інформація; потребує урізноманітнення добір слів, більше має використовуватися авторська лексика	9-10	7-8

	5	За обсягом робота наближається до норми загалом є завершеною, тему значною мірою розкрито, проте вона потребує глибшого висвітлення, має бути виражена основна думка, посилена єдність стилю мовне оформлення різноманітним	7-8	
	6	За обсягом висловлювання сягає норми, його тема розкривається, виклад загалом зв'язний але учневі ще слід працювати над умінням самостійно формулювати судження, належно їх аргументувати, точніше добирати слова й синтаксичні конструкції	5-6	
Середній	7	Самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст, вдало добирає лексичні засоби, але ще має вдосконалювати вміння чітко висвітлювати тему, послідовно її викладати, належно аргументувати основну думку	4	5-6
	8	Самостійно будує достатньо повне, осмислене висловлювання, загалом ґрунтовно висвітлює тему, добирає переконливі аргументи на їх користь, проте ще має працювати над урізноманітненням словника, граматичного та стилістичного оформлення роботи	3	
	9	Самостійно будує послідовний повний, логічно викладений текст; загалом розкриває тему, висловлює основну думку вдало добирає лексичні засоби, але має працювати над умінням виразно висловлювати власну позицію і належно її аргументувати	1+1 (не груба)	
Високий	10	Самостійно будує послідовний, повний текст, ураховує комунікативне завдання, висловлює власну думку, певним чином аргументує різні погляди на проблему, робота відзначається багатством словника, граматичною правильністю, дотриманням стильової єдності й виразності тексту	1	3
	11	Учень (учениця) самостійно будує послідовний, повний текст, ураховує комунікативне завдання; аргументовано, чітко висловлює власну думку, зіставляє її з думками інших, уміє пов'язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, добирає переконливі докази для обґрунтування тієї чи іншої позиції з огляду на необхідність розв'язувати певні життєві проблеми; робота відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю граматичною різноманітністю	1 (негруба)	2
	12	Учень (учениця) самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему, аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних життєвих проблем; робота відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю та різноманітністю, стилістичною довершеністю	-	1

Виразне читання напам'ять

1. Відтворення емоційної насиченості твору (внутрішнє «бачення», робота творчої уяви читця – особливо поетичного тексту).
2. Розуміння ідейно-художнього смислу, а не лише фактичного змісту тексту.
3. Вміння висловити своє особисте ставлення, передати зміст і настрій слухачам.

Критерії оцінювання виразного читання напам'ять художніх творів

	бали	критерії
початковий	1	Учень монотонно читає напам'ять лише окремі фрази художнього тексту
	2	Учень невиразно читає напам'ять невеличкий фрагмент рекомендованого для вивчення твору
	3	Учень читає напам'ять недостатній за обсягом уривок твору зі значною кількістю фактичних мовленнєвих помилок
достатній	4	При читанні напам'ять твору учень допускає значну кількість помилок різного характеру.
	5	Учень читає вивчений напам'ять твір зі значними змістовими неточностями, порушенням правил техніки мовлення
	6	Учень читає напам'ять художній твір з окремими орфоепічними та змістовими огріхами
середній	7	При читанні напам'ять твору учень правильно, чітко передає зміст твору, але виконує його невиразно, монотонно
	8	Вивчений напам'ять твір учень читає з окремими декламаційними огріхами
	9	Учень виразно читає напам'ять вивчений твір, але час від часу допускає змістові неточності
високий	10	Учень виразно без помилок, неточностей декламує вірш напам'ять
	11	Вивчений напам'ять твір учень декламує, виявляючи індивідуальне розуміння тексту, своє ставлення до прочитаного
	12	Читання напам'ять твору учнем відзначається високим рівнем артистизму, мовленнєвої вправності. Учень виявляє особисте ставлення до прочитаного, може сформулювати і висловити своє «надзавдання» (мету) читання твору